

บันทึก

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
(ผลใช้บังคับของการมอบอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๔/๓๒๕๙๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงศึกษาธิการมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตีความพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กรณีการมอบอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ที่อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ว่าคำสั่งมอบอำนาจดังกล่าวจะยังมีผลใช้บังคับต่อไปได้หรือไม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และแม้ว่าจะมีบทเฉพาะกาลในมาตรา ๗๕ ว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้หรือบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในบทมาตรานี้มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี” แต่ยังไม่ชัดเจนว่าบทเฉพาะกาลดังกล่าวครอบคลุมถึงคำสั่งมอบอำนาจที่อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ หรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาว่าไม่ครอบคลุมถึง ในส่วนการดำเนินการตามคำสั่งมอบอำนาจต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วหลังจากที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบัน จะให้ส่วนราชการนั้นๆ ดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ก่อนที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๒ วรรคสี่^๑ และข้อ ๔๓^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙

^๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ข้อ ๔๒ ๑.๑

๑.๑

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็น

กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการครูด้วย แต่เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับแล้ว มาตรา ๕๗ (๔)^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการบางประเภท คือ ข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ดังนั้น ในทางปฏิบัติส่วนราชการบางแห่งในกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการแทนให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดใหม่โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ (๗)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

อย่างอื่น อธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดี ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ข้อ ๔๓ ให้นำความในข้อ ๔๒ มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

๑.ล๑

๑.ล๑

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดีผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.ล๑

๑.ล๑

การมอบอำนาจตามมาตรานี้ให้ทำเป็นหนังสือ

บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ส่วนราชการบางแห่งยังคงอาศัยคำสั่งมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามคำสั่งเดิมอยู่ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่าคำสั่งมอบอำนาจของอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในส่วนของการบริหารราชการ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จะยังมีผลใช้บังคับได้ตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) พิจารณาแล้วเห็นว่าตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยทั่วไปไว้ในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และนอกจากผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจและหน้าที่โดยตรงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งการมอบอำนาจของอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ (๗)^๔ นั้น ได้มีบัญญัติไว้ในข้อ ๔๒ วรรคสี่^๕ และข้อ ๔๓^๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘^๗ และการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการมอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) เห็นว่า การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนนั้น ทั้งในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กับข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘^๗ ได้บัญญัติหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้เช่นเดียวกัน คือ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีพึงปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้น ถ้ากฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ อธิบดีอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ซึ่งรวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนได้ และโดยที่มาตรา ๗๕^๘ แห่ง

คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้

^๔ โปรดดูเชิงอรรถ (๔)

^๕ โปรดดูเชิงอรรถ (๑)

^๖ โปรดดูเชิงอรรถ (๒)

^๗ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๗๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลบัญญัติว่า
 บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับ
 ที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
 ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ
 ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้หรือบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในบทมาตรานี้
 มีนัยเช่นเดียวกันแล้วแต่กรณี ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔)
 จึงเห็นว่าคำสั่งมอบอำนาจของอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าของส่วนราชการในสังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๒
 และข้อ ๔๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ยังคง
 มีผลใช้บังคับได้ต่อไป รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการครูด้วย

(ลงชื่อ) ไมตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๓๕

ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ หรือบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในบทมาตรานี้มีนัย
 เช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี